

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

un an 20 coroane.
jumătate de an 10 coroane.

**APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.**

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU, Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 268.

Reorganizarea Mitropoliei transilvane.

I.

Vremile mari, pe cari ni-le-a hărăzit
edincă divină pentru desrobirea și or-
ea noastră politică-națională, ni
în cașc de cel mai puternic stimulent spre
gândi la o inepușabilă serie de re-
și de îmbunătățiri, cari ni-se impun
bisericească, drept urmare firească a pro-
lui de primenire în care am intrat deja.

În special Biserica din mitropolia
tră trebuie cu atât mai vârtos să se
cupe de problema reformelor biseri-
cu cât, înzestrată cu autonomie, are
numai libertatea de mișcare în afară
de alți factori nebisericești, ci și liber-
morală internă, garantată prin feliu-
a organelor sale autonome, cari au și
abilitatea de a pune întreg organismul
bisericesc în acțiune spre scopul regene-
preziă sale.

În cursul celor 50 ani de autonomie
bisericească, noi am făcut multe experiențe,
une și rele, pe terenul vieții bisericesti,
prin urmare suntem cu atât mai indi-
să ne ocupăm de chestiunea reorga-
șiării bisericesti, cu cât tocmai Statutul
anic al mitropoliei noastre este luat în
spect ca bază de reorganizare biseri-
ască pentru întreaga România-Mare de azi.

Dar și până s'ajungem fericitul mo-
nt de unificare deplină în cele biseri-
ni, nimic nu-i stă mitropoliei noastre în
e, de a încerca ea însăși să combineze
na organizație bisericescă prin între-
rea Statutului său organic.

Este, adeca, în afară de orice îndoială,
organizația noastră statutară, înactivată
1870, ne dă numai elementele princi-
le sau cadrele cele mai generale ale
ei vieții bisericesti bineordonate. Organi-
ia aceasta, cum a fost ea croită și mai
des practizată dela 1870 încoaci, a îm-
trășit aproape numai viața administra-
fără bisericescă în raporturile sale exte-
unare, va să zică numai într'un senz
strîns, care, mai apoi, s'a îngustat și el
t mai mult paralel cu căderea aparatului
niștru bisericesc în mrejele birocratismu-
orei și ale formalismului.

Azi, din nenorocire, aceasta concepție,
ni-a stăpânit viața bisericescă aproape
nterupt, este cât p'aci singura care
ezidează în fruntea aparatului admi-
istrației bisericesti și eră cât p'aci să
tingă cu desăvârșire orice concepție de

alta natură, mai spirituală, despre viața și
administrația bisericescă.

Mă grăbesc s'adaug, că răul acesta
nu este de a se atribui Statutului organic,
ci cel mult aceloră, cari, fie și în cea mai
bună credință a dâșilor, au avut roluri
covârșitoare la punerea Statutului organic
în aplicare în curs de jumătate de veac.

Fără îndoială, azi, când avem o praxă
bisericească de 50 ani în cadrele Statu-
tului organic, suntem în situația de a-i
cunoaște lacunele și unele dispoziții cari
nu toate sunt din cele mai norocoase.
Totuși, în general, nu aceste lacune și
aceste dispoziții ce au de a-și primi corec-
tivele necesare, fac partea slabă a Statu-
tului organic, pe cât o face *practizarea*,
fără inspirații adevărat bisericesti, a acestei
bune legi de organizare.

Statutul organic, cum a fost con-
templat de Congresul național-bisericesc
dela 1868 și cum a fost el pus în apli-
care la 1870, s'a străduit să satisfacă in-
tereselor de bună administrație bisericescă,
organizând aceasta administrație, pe care
avem de a privi în senzul restrîns al cu-
vântului.

Dar Statutul organic, prin aceste
cadre de organizație ce par înguste, nu a
împedat de a se menaja și interesele
spirituale ale Bisericii. Statutul organic,
prin § 85, lasă neatinsă sfera de suveranitate
a Episcopilor diecezani în cele
spirituale; și tot astfel se lasă latitudine
și agendelor spirituale ale Sinodului epis-
copesc în Biserică. Ba, și mai mult: Chiar
și organele constituționale ale Bisericii,
cum este de ex. Sinodul eparhial, încă
sunt angajate uneori (pct. 12, din § 96),
să-și deie concursul pentru delăturarea
groatăților, ce s'ar arăta la executarea unor
canoane sau la efectuarea unor instituțiuni
bisericești.

Statutul Bisericii noastre, prin urmare,
nu are o tendență agresivă față cu insti-
tuțiunile pur bisericesti; dincontra este
angajat la înfăptuirea tuturor acelor insti-
tuțiuni, prin cari s'ar putea pregnă spiri-
tualitatea Bisericii și s'ar promovă spiri-
tualizarea concepțiilor noastre despre rostu-
riile Bisericii și ale administrației bisericesti.

Putem, prin urmare, trage două con-
cluziuni: Una, că Statutul nostru organic,
prin însăși slova sa nu numai prin spiritul
său, lasă larg deschisă ușa pentru întro-
ducerea tuturor acelor reforme, menite a
ne spiritualiza viața bisericescă, birocrati-
zată, de azi. Alta concluzie este, că ex-
periențele de 1/2 veac cu un Statut orga-

nic, rău interpretat și rău aplicat, trebuie
să ne determine a-l perfecționa, îndrep-
tând și întregind scăderile și lacunele lui,
dar mai ales cântând să-i dăm pe viitor
o explicare și o aplicare mai spirituali-
zantă decât până aci. În concepțiile noastre
administrative bisericesti din epoca Statu-
tului organic a străbătut prea puțin din
cecece este suflul, sfânt și de viață adu-
cător, al *problemelor sufletești*, prin cari
trebuie să se deosebească de oricare o
administrație lumească.

Dar să nu întind vorba, ca nu cumva
să apar ca făcând recriminări cari nici
altfel nu ar ajuta cauzei. Ci să mă restrîng
la indicarea scăderilor noastre în conce-
perea administrației bisericesti, care-și are
razimul în interpretarea literală și îngustă
a Statutului organic. La noi, adeca, s'a
crezut, că e de ajuns să faci, în Biserică,
bună îngrijire de ordinea exterioară ce s'ar
putea promovă prin birourile consistoriale,
protopopești și parohiale, și îngrijind de
averea bisericescă să fie mereu în creștere.
Dar nu s'a pus destul pond pe învăță-
mântul religios, în toate ramurile sale, pe
viața liturgică-harismatică sau sfințitoare
a Bisericii și și mai puțin pe cultivarea
conștiinței religioase-morale în obștea mare
a credincioșilor. Am nesocotit, mai departe,
aproape cu desăvârșire gândul de a face,
ca organizația noastră bisericescă să se
pasioneze de creiarea unor instituții filan-
tropice — aceasta e o mare scădere în
slova Statutului organic! — cari ni-s cu-
noscute din vechia practică a Bisericii
ortodoxe răsăritene și cari au fost încadrate,
de ex. în fosta Ungarie, în înseși Statu-
tele bisericesti ale protestanților.

Iată, în liniamentele cele mai generale,
întregirile ce ni se cer — și pe cari le-am
putea introduce în Statutul nostru organic,
chiar și fără de a-l revizui, simplu cu pro-
vocare la §§. 85 și 96, și anume: purifi-
carea și spiritualizarea concepțiilor despre
organizația bisericescă și întregirea Statu-
tului cu oficiile și instituțiunile menite a
regeneră învățământul religios pe toată
linia; a menaja și îndreptă viața liturgică-
harismatică a bisericii, și de a ne pune
Biserica în serviciul filantropiei creștine
prin fel și fel de instituțiuni de aceasta
natură.

Eu, unul, îndrăznesc să cred, că n'am
fi scăpătat sub raportul moral-bisericesc
atât de mult în epoca noastră statutară,
dacă la practizarea Statutului organic am
fi pus un mai mare pond, decât ce am
pus, pe problemele de viață spirituală-

bisericească, alături de vecinicele noastre preocupări de ordin constituțional-administrativ. Pe lângă alte concepții, mai spirituale, energiile mai de seamă din sferile superioare bisericesti nu s'ar fi scurs și secătuit în birocrațismul de azi care ne zugrumă adevărata viață bisericască, — ci acele energii ar fi putut fi canalizate și utilizate, și în jos, într'un senz pozitiv-creștinesc, în sânul masei covârșitoare a credincioșilor. În asemenea caz, în locul certelor de ordin constituțional, ar fi putut să fie înjugată și însași obștea credincioșilor la marea operă de restaurare religioasă-morală și la reînvierea spiritului caritativ sau filantropic deodinioară, cari trebuiesc puse azi la temelia reorganizării noastre bisericesti.

Fără de aceasta refacere a organizației statutare și mai ales a vieții noastre bisericesti din viitor, Statutul organic, ca concepție organizatorică și ca practică bisericască, va însemna foarte puțin, și nici pe departe nu va putea să aducă acele bune roade morale, pe cari le reclamă sufletul omenesc în Biserică și interesele vieții de stat, în timpul de azi și mai ales pe viitor.

(Va urma.)

Congresul național bisericesc.

(Urmare)

Sedința a treia.

S'a ținut în 24 Februar 1920 la orele 3. p. m. Prezident P. S. Sa Ioan I. Papp. Notar: Tr. Vațianu.

Notarul Dr. C. Corneanu citește protocolul ședinței II. Se autentifică.

Deputatul Nicolae Borzea propune, ca în scopul creșterii religioase a tinerimii adulte pe baza statutelor, ce le prezintă, să se înființeze în toate parohiile „Societatea tinerilor ort. români”. Propunerea se avizează la comisiunea bisericască.

Deputatul Dr. A. Lazar cerând cuvântul înaintea ordinei de zi face propunerea ca din primul congres național bisericesc, ce se ține în România întregită să se trimită adresa omagială M. S. S. Regelui Ferdinand deasemenea să fie salutat guvernul central, senatul și camera. Congresul primește propunerea cu unanimitate între urale desfășurate la adresa M. S. Regelui Ferdinand I. și se trimit următoarele telegrame:

Majestății Sale Regelui Ferdinand I în București.

Congresul național bisericesc al românilor ortodocși din Ardeal, Bănat și părțile ungurene, întrunit pentru primadată sub sceptrul glorios al Majestății Voastre și în România întregită, cu nefermă dragoste și omagială supunere, trimite salutul său Majestății Voastre, întemeietorului unității naționale a tuturor românilor, și de veșnică și neclintită credință a credincioșilor săi. Congresul național bisericesc privește în Majestatea Voastră nu numai pe adoratul sau Soveran, ci totodată și pe apărătorul drepturilor autonome ale bisericii noastre strămoșești, cari drepturi s'au dovedit a fi cea mai puternică pază a moralității și virtuților creștinești și cetățenești. Dimpreună cu iubita noastră Regină Maria și cu întreaga Dinastie, primim Majestate expresiunea omagialei noastre supunerii și asigurarea loialității noastre.

În numele și din încredințarea congresului național bisericesc:

*Ioan I. Papp,
Episcop, prezident.*

*Primului ministru ad interim Dr. St. C. Pop
în București.*

Congresul național bisericesc întrunit pentru primadată în România întregită, cu adâncă reverință salută guvernul țării. Sun-

tem convingși, că acest guvern, chiar în înțeleșul programului său ne va da sprijinul pentru ca reorganizarea bisericii ortodoxe române din patrie să se facă pe temeiuri democratice, asigurându-se acestei biserici libertate și deplină autonomie. Și până la legiferarea acestei reorganizări dăm expresiune speranței și așteptării noastre, ca guvernul Majestății Sale Regelui Ferdinand I. al gloriosului nostru eliberator din jugul secular va ocroti fără nici o știrbire autonomia bisericii ortodoxe române din Ardeal, Bănat și părțile ungurene, moștenite de la marele arhiepiscop Șaguna și atât de scumpe sufletelor noastre.

În numele și din încredințarea congresului național bisericesc:

*Ioan I. Papp,
Episcop, prezident.*

*Paul Bujor, președintele senatului român
în București.*

*Nicolae Iorga, preș. Camerei deputaților
în București.*

Congresul național bisericesc al românilor din Ardeal, Bănat și părțile ungurene întrunit pentru primadată în România întregită salută cu adânc devotament primul Parlament al patriei mărite. Nădăjduim, că acest Parlament leșit prin votul obștesc ca adevărat reprezentant al națiunii întregi, însuflețit de principiile mari ale democrației veritabile, va clădi nouul nostru stat pe temeiurile libertății desăvârșite și aceasta libertate o va da și bisericii strămoșești a românilor, ca astfel aceasta biserică autonomă și chemată la o nouă viață prin conlucrarea organică, a tuturor credincioșilor ei să devină cetatea de neînvinș a iubirii de neam și patrie, a moralei creștine și a credinței neamului nostru către Dinastia liberătoare.

În numele și din încredințarea congresului național bisericesc:

*Ioan I. Papp,
Episcop, prezident.*

Deputatul Dr. N. Balan, în calitate de președinte al comisiunii școlare anunță, că deputatul Dr. S. Zaslo renunță a fi membru al comisiunii, deci propune ca în locul acestuia să fie ales deputatul Dr. P. Roșca. Se primește.

La ordinea zilei urmează referada comisiunii bisericesti prin raportorul său Dr. Petru Cornean, care referă asupra raportului intrat dela Consistorul mitropolitan în chestia înființării unei facultăți teologice ort. rom. pe lângă universitatea din Cluj și al unui seminar central. La propunerea comisiunii se la următorul conclud: Congresul enunță necesitatea înființării facultății teologice pe teritoriul mitropoliei noastre și anume pe lângă universitatea din Cluj. Consistorul mitropolitan e poțit ca după completarea sinodului episcopesc prin alegerea mitropolitului, eventual și a episcopilor în scaunele vacante, să întreprindă de nou, în înțelegere cu sinodul episcopesc al mitropoliei noastre, pașii necesari la forurile competente, pentru înființarea facultății amintite.

Urmează comisiunea organizatoare prin raportorul său Dr. V. Moldovan. Raportul general al consistorului mitropolitan nefiind tipărit se citește în întregime. Congresul hotărăște ca acest raport să se tipărească ca anex la protocolul congresual.

La propunerea comisiunii, punctul I. despre strămutarea consistorului mitropolitan la Oradea-mare în urma evacuării Sibiului, se ia la cunoștință.

Punct II despre evenimentele din 5/18 Octombrie 1818 și de atunci încoaci, se ia la cunoștință.

Punctul IV despre congresele profesorilor dela școlile primare și secundare, apoi despre congresul preoțimii ortodoxe române, congresul ia cu plăcere cunoștință debaterile temeinice și hotărârile solemne, ce s'au luat în acest prim congres al preoțimii noastre. Îndeosebi i-se exprimă recunoștință, față de felul prevăzător, în care s'a afirmat preoțimea, în chestiunea azi actuală a organizației bisericești noastre, enunțând că unificarea bisericii ortodoxe din România întregită trebuie să se facă pe lângă respectarea principiilor de autonomie, demo-

cratie și de participarea activă a elei d mirean.

În chestiunea salarizării preoțimii, ună Se solicită comisiunea exmisă în chestia aceasta de către Consistorul mitropolitan de zenta elaboratul încă Congresului acestui Consistoriu să se putea perfectă și decide.

În chestiunea restaurării cons. mitropoliei se decide, că restaurarea să se facă în prezentă, accetându-se amandamentul făcut de deputatul Dr. Iosif Traian Bădescu ca la reș. La să se susțină în vigoare și să se aplice Ființul congresual Nr. 42/913.

Cu privire la datele statistice se m. Consistorul mitropolitan să facă un recensământ în întreaga mitropolie, în care să se și ocupețunea credincioșilor noștri.

Tot comisiunea organizatoare prin raportorul său, deputatul Roman R. Ciorogariu, referă în chestiunea păstoririi credincioșilor din munele cari se află peste liniile demarcată în spre Sârbia și în spre Ungaria. La nerea comisiunei consistorului arhidiecez. Invită a înainta fără amânare un memorandumul, cu rugarea să intervină pe cale diplomatică la conferința de pace, pentru recăterea așezămintelor noastre canonice și aplicării principiului de ocrotire a minorităților și dincioșii noștri rănași eventual sub stăpânirile străine; iar la înfăptuirea acestor nizeri se invită episcopii și consistoarele resate să se îngrijească și în viitor de cefieștii ale credincioșilor ort. români eventual pe teritoriul străin.

Față de această propunere deputatul I. T. Bădescu propune: Cauza să derivă de la Consistorul mitropolitan, cu adausul, ca să ia în zitiunile de lipsă pentruca și mai de parte dincioșii din parohiile ajunse sub ocupație străină să nu rămână fără îngrijire suflet. Totodată se întrevină la guvernul țării, în cale diplomatică să se asigure liberul acces al autorităților bisericesti cu parohiile și respective organele parohiale din respectivele comune s'ar adjuceca Sârbiei, să se facă de acum intervenire la guvernul țării, pentru la Consiliul suprem să se exponeze recunoștința liberii determinări a minorităților.

Tot în aceasta chestiune deputatul Dr. Saftu propune ca congresul să ia la cunoștință raportul ei, autorizează consistorul mitropolitan să se îngrijească și pe viitor de păstorirea dincioșilor din amintitele comune.

În fine deputatul Dr. G. Ciuhandiu propunerea comisiunei următorul amandament: Credincioșilor noștri din comunele, care avea nenoroceul de a fi încorporați la state străine să li se ceară în temeiul dreptului de ocrotire minorităților nu numai dreptul la o viață nomă în general, ci și dreptul la ierarhie naia, cu episcopi ort. români. După o discuție mai îndelungată la care iau parte și membrii congresuali Vasile Goldiș, Dr. Aurel Lazar Nicolae Ivan, congresul primește propunerea comisiunei cu amandamentul Dr. G. Ciuhandiu.

Dr. Aurel Lazar, ca raportorul comisiunei organizatoare, prezintă raportorul consistorului mitropolitan despre fundațiunea Emanoil Urean, din Timișoara.

Acelaș raportor prezintă raportul consistorului mitropolitan referitor la testamentul titlului Alexandru Lebu, din Sibiu, care a lăsat bisericii peste un milion coroane spre scopuri culturale și propune: Congresul ia la cunoștință raportul și invită consistorul mitropolitan să pună înaintea literilor fundamentale și regulamentului de administrare.

Tot Dr. Aurel Lazar prezentând actul Consistorului mitropolitan referitor la moartea mormântarea și lăsamântul fostului arhiepiscop și mitropolit, Vasile Mangra, face următoarea propunere: Chestiunea referitoare la moartea înmormântarea arhiepiscopului mitropolit Silie Mangra să ia la cunoștință, iar chestiunea sământului se transpune consistorului arhidiecezanal spre competentă deliberare.

Aceeași comisiune organizatoare prin raportorul Dr. Victor Mercea prezintă raportul consistorului mitropolitan în afacerea fundațiunii Agora Gall făcând următoarea propunere: Raportul consistorului mitropolitan să ia la cunoștință totodată în conformitate cu punctul 4 al testamentului se decide alegerea alor 4 membri

din comitetul fundațional, urmând ca în
ul dispozițiilor testamentare, alegerea să
ună la ordinea zilei de către congresul na-
bisericesc. După o discuțiune la care iau
deputații: Dr. Georgiu Cuihandu, Dr. Ni-
Comșa, Vasile Goldiș și Iosif Moldovan,
esul primește propunerea comisiei, și prin
națiune se aleg cei 4 membri mirenii în co-
sul fundațional în persoanele: Dr. Ilie Beu,
Lucian Borcia, Emanuil Ungurean și Dr.
Lazar.
Fiind timpul înaintat și anunțându-se șe-
proximă pe ziua 25 Februarie n. la orele
m. ședința se încheie la orele 6.45 p. m.
(Va urma.)

Situația economică.

I. In vechiul regat.

Suprafața însăși în toamna anului
cu cereale în vechiul Regat este de circa
00 hect. grâu 40,000 hect. secară, 10,000
orz și 12,000 hect. cu rapiță.
In anii normali se seamănă cu grâu de
nă circa 1 900,000 hect., cu săcară ca 110,000
cu orz ca 530,000 hect. și cu rapiță circa
10 hectare.
Cauza principală care a determinat reduce-
suprafațelor cu semănături a fost timpul ne-
abil, manifestat la începutul lunii Septembrie
o secetă persistentă și apoi prin plo-
dente până în Decembrie 1919, când pământul
înghețat și a început să ningă.
Lipsa de vite, brațe și semințe au contri-
și ele în unele județe să se semene mai
decât s'ar fi putut însăși cu toate
rile ce s'au luat din vreme de autoritățile
ept.

II. Basarabia.

In toamna anului 1919, semăturile și în
al toate lucrările pământului au mers foarte
pe de-o parte din cauza influențelor clima-
lar pe de altă parte din cauza prefacerilor
co-sociale prin care a trecut Basarabia în
ul timp.
După rapoartele primite dela consilierii
oli, la începutul și mijlocul toamnei anului
a fost o perioadă de secetă, care nu a
is de loc lucrările pământului și facerea
năturilor. Chiar o parte din arăturile
e, n'au putut fi la timp utilizate pentru în-
ntare, deoarece pământul fiind prea uscat,
rili răsturnați erau foarte mari. Apoi pe la
itul toamnei după o serie de câteva zile de
e veni înghețul (mai ales în nordul Basara-
care a pus în imposibilitate pe cultivatorii
mai face arături și semănături.
In timpul din urmă după perioada de des-
(în special în sudul Basarabiei) a venit o
adă de moină care n'a permis lucrarea pă-
ului, din cauza că era prea moale. In afară
auzele climatice, au influențat într-o măsură
il de însemnată lipsa de brațe și vite.
In total s'a însăși în toamna anului
o suprafață totală de 450,653 hectare. Din
ea semănături grâu vine în prima linie
94 hectare, secară cu 106,603 hectare, orzul
950 hectare și rapița cu 406 hectare.

III. Bucovina.

In Bucovina s'a semănat în toamna anului
it 8,347 6 hectare grâu și 15,603 87 hect.
secară, în total 23,931. 49 hect. față de circa
10 hect. semănat cu grâu și secară în anii
inoștrii.
D. Tr.

Ciocoism.

(Urmare și fine).

Sau un alt caz mai recent. In 14 Ianuarie
atou loc în Blaj consacrarea mitropolitului
artede. Am mers să asist și eu la actul acesta
lit toresc. Nu fusesem de mult în Blaj și voiam
stiană folosesc de ocazie. Ce-am constatat cu
arhiidul acela m'a pus pe gânduri. Cum știți, a
parte lume multă oficială. Asta a fost frumos;
rapse convenia. Dar nu înțeleg ce rost avea, ca
ul ote șef de resort și atâția prefecti pe cari
dațiil îl duce până acasă să poarte după ei
re: Arul acela mare de automobile, ocupând fie-
i cur câte-un vagon acum când toată vicia
ul tră economică tângeste din lipsa de vagoane
nemrbuni.

Lordul Curzon, viceregele Indiei, a fost
pedepsit zilele trecut de poliția engleză cu 200
lire șterline, pentru că automobilul său a circulat
cu prea mare viteză. Poliția și-a motivat proce-
deul zicând, că lordul e o personalitate de seamă
și deci trebuie să premerge cu exemplu bun
cetățenilor. In legătură cu cazul acesta, care
face cea mai mare onoare spiritului public engle-
zesc un redactor al „Patriei.” scrie:

„Int'una din seriile trecute, pe o negură de
abia puteai zări la câțiva pași, un automobil
venea cu viteză nebună pe strada cea mai frec-
ventată a orașului. La o încrucișare de drumuri
era cât pe aci să calce o biată femeie, care nu-i
prinsese de veste că vine. M'am adresat plin de
indignare polițistului, care privea nepăsător dela
distanță și l-am provocat să tragă la răspundere
pe domnul din automobil, care precum se vede
nu știe, că-i interzis, să circule seara cu faru-
rile stinse și cu prea mare viteză.

„Ba, să mă ferească Dumnezeu, Domnule?”
— mi-a răspuns jandarmul — „nu mai fac eu
proștia asta cât trăiesc, că deunăzi am oprit
automobilul dlui ministru X. (In realitate dl X
nu era ministru, N. R.) și mi-am aflat beleana.”

Am rămas locului zăpăcit de mărturisirea
polițistului, care făcând un gest disperat cu mâna,
ș'a văzut posomorit de drum.

Desmetecându-mă și făcându-mi reflectiile,
am ajuns la concluzia, că noi, cei cari obișnuim
să umblăm pe jos, ar fi consult sau să emigrăm
în Anglterra, sau dacă aceasta nu ni se poate,
atunci n'avem încotro, decât să ne facem testa-
mentul când ieșim din casă.”

Lăsați domnilor șefi și subșefi și vicesub-
șefi și prefecti și subprefecti obiceiurile acestea
de pe vremea lui Caragea-Vodă! D-Voastră nu
ați venit din suburbia Constantinopolului ci de
aci dintre noi, cari știm ce sunteți, cine sunteți
și de unde ați pornit ca să cuceriti nemurirea
cu... Ford-ul! Ciocoismul nu e de noi, popor
sărac și începător. Nu-s vagoane să ducă până
flămânzilor și lemne, celor cari degeră de frig.
și cărbuni fabricilor și nu e petrol, să-și lumineze
săracul mămăliga și ceapa în seriile de iarnă și
D-Voastră pretutindeni sunteți întovărășiți de
vagoane, de automobile cu benzină scumpă, ca
de umbră, în vremuri, când mașinele de îmblătit
nu pot îmblăti și morile nu pot măcina din
lipsa de benzină. Pe Apponyi, pe Tisza i-am
văzut umblând pe jos și în tranvai și pe jos
i-am văzut și pe conții Berchtold și Czernin și
tot pe jos i-am văzut purtându-și povoaara bătră-
nețelor pe rue Rivoli pe Clemenceau, care deși
nu era atunci șef de resort, dar totuși era
cineva... (iv.) Cult. Cr.

INFORMAȚIUNI.

Personal. P. S. Sa părintele nostru episcop
Ioan s'a reîntors, Duminecă în 1/14 Martie, din
București la reședința Sa din Arad.

Reorganizarea mitropoliei transilvane. Sub
titlul acesta începem a publica un studiu mai
restrins al părintelui referent școlar Dr. Gh.
Cuihandu. Ar fi de dorit, ca să-l putem și repro-
duce în broșură separată, spre a-l face accesibil
și altor cetitori. Dar speșele de tipar sunt mari
și astfel reproducerea s'ar putea numai dacă
preoțimea, în locul întâi, apoi și alții cu tragere
de inimă pentru biserică și chestiile ei de orga-
nizare, atât de actuale azi, s'ar angaja să cum-
pere broșura aceasta.

On. Preoțime este, deci, rugată în interesul
cauzei să facă o propagandă pentru a câștiga
abonați la aceasta broșură, iar listele să le trimită
autorului în 20 zile, dar fără de sume de bani.
Prețul va fi cei mai minimal.

Autorul nici acum nu râvnește la nici un
câștig material, ci numai să facă propaganda
ideii de norocoasă reorganizare bisericăscă.

De ar rezulta vr'un câștig material din bro-
șură, acela va fi cedat colectei pentru ridicarea
Bisericii dela Mărășești.

Liceul din Rădăuți a fost distrus de un
incendiu.

Femei în serviciul C. F. R. Ministerul lucră-
rilor publice a aprobat să se admită în serviciile
administrative ale C. F. R. și femeii, absolvente
a școalelor profesionale.

Ajutor țării infometate. Corporația grâna-
rilor din Washington a destinat pentru consu-
mația Austriei, Poloniei și Armeniei 5 milioane
banițe de grâu.

Guvern nou. Guvernul Vaida a de-
missionat pe neașteptate și într'un mod
puțin obișnuit. Noul guvern s'a constituit
în modul următor:

General Averescu: Președinte și
Internele.

C. Argetoianu: Finanțele și ad-interim
ca Justiție.

Duiliu Zamfirescu: Externele.

P. P. Negulescu: Culte și Instrucție
publică.

General Văleanu: Lucrări publice.

General Rășcanu: Răsboiu.

T. Cudalbu: Agricultură și Domenii.

O. Tăslăuanu: Industrie și Comerț.

Ministri fără portofolii: Trancu-Iași,
Antoniu Mocsonyi I. Inculeț și I. Nistor.

—a—

† Silviu Popovici, ascultător al academiei
comerciale de export din Fiume, fiul părintelui
Ioan Popovici din Săn-Nicolaul mare, după lungi
și grele suferințe, a adormit în Domnul Miercuri,
la 26 Februarie (10 Martie), în etate de 19 ani.
Transmitem îndureratei familii condolențele noastre.
Odihnească în pace!

Douăsprezece ceasuri. Sovietele rusești au
sporit orele de muncă obligatoare la 12.

Boala somnului. În Tighina s'a ivit boala
somnului, care atacă mai ales pe femei.

Recunoașterea aliperei Basarabiei la patria
mamă a fost sărbătorită în Chișineu în cadrul
unor manifestări de bucurie și însuflețire. Se
proiectează un praznic mare al unirii, la care va
lua parte și familia regală.

Profesorul Aurel Ciortea din Brașov e numit
de consilier la Resortul cultelor al C. D. R.

Facultate teologică rom. catolică. Proiectul
de lege privitor la noua organizație a învăță-
mântului superior prezentat corporilor legiuitoare
de ministrul cultelor Borcea, prevede înființarea
unei facultăți teologice rom. catolice, pe lângă
universitatea din București.

Caracterul românesc al Blajului primejduit.
Ziarul „Unirea” în numărul său din 19 Martie
se plânge, că vechiul și vigorosul centru romă-
nesc, Blajul, începe a-și pierde caracterul de
oraș românesc. In cursul răsboiului și 'n timpul
din urmă s'au așezat în el o mulțime de străini.
cu perciunii și fără perciunii și 'n urma nepăsării
stăpânirii românești se lefăesc, ca în Canaan.
Răsar prăvălii și crășme iudovești, ca ciupercile
după ploaie.

Institut antirabic în Cluj In 22 Februar 1920
s'a deschis la institutul de patologie generală
din Cluj (str. Trefort nr. 8) o secție pentru trata-
mentul antirabic. Resortul Ocrotirilor sociale a
dat ordin, ca medicii din teritorul Ardealului să
trimită de aici înainte, pe cei mușcați de ani-
male bănuite de turbare, la institutul antirabic
din Cluj, și nu la București, cum se făcea până
acum.

Sporul salariilor funcționarilor din Ardeal.
Biroul Presei din Cluj comunică următoarele:
„In urma scumpetei mari și a deprecierei coroa-
nelor, funcționarii publici din toate părțile teri-
torului administrat de Consiliul dirigenț, au cerut
sporirea salariilor arătând că retribuțiunile stabi-
lite în Iunie 1919 nu le mai asigură existența.
Sporirea salariilor funcționarilor publici a făcut
obiectul de studiu încă dela sfârșitul anului
trecut, dar soluțiunea nu a fost încă posibilă,
fiind-că sporul trebuia votat prin Corpurile le-
giuitoare. Lucrările au înaintat de așa fel, încât
datele necesare pentru întocmirea proiectului de
lege vor putea fi în vreme scurtă înaintea guver-
nului regal și depus Corpurilor legiuitoare.”

Unificarea valutei. Chestia unificării valutei
este pe cale de rezolvare cu concursul „Bancii
Naționale”. Hârtia monedă comandată în America
nu numai că n'a sosit încă, dar nici nu poate fi
așteptată înainte de August. Ca atare s'a renunțat
la ideia de a se face unificarea abia la sosirea
acelei hârtii. In schimb există o altă posibilitate
de a se retrage coroanele și rublele din circulație.
Banca Națională comandase bancnote din Franța
pentru o sumă de peste două miliarde bancnote,
care trebuie să sosească zilele acestea. Ca atare
se urmează tratative între dnii Mihai Popovici,
ministru ad-interim la finanțe și Banca Națională,
pentru a se întrebuinta această hârtie la retra-
gerea coroanelor. Dacă s'ar plăti jumătate din

coroanele și rublele preschimbate, iar pentru jumătate s'ar da bonuri, suma ce se așteaptă din Franța ar fi suficientă pentru a înlocui toată circulația străină. E probabil, că se va ajunge la un acord între Banca Națională și ministerul de finanțe.

Expoziție de artă românească la Cernăuți. S'a luat inițiativa aranjării unei expoziții de artă românească la Cernăuți sub protectoratul Ministrului delegat d. Dr. I. Nistor. Expoziția aceasta urmărind scopul de a face propagandă pentru arta românească și în acest colț al României de astăzi, — toți artiștii români, arhitecți, sculptori și pictori din Patria noastră, Transilvania, Basarabia și Bucovina, prin urmare din întreaga Românie-Mare, sunt invitați, să participe cu maximum cinci piese dintre lucrările cele mai bune ale d-lor. Doritorii de-a expune lucrări sunt rugați să-și anunțe de urgență participarea mai întâi în scris la adresa: Prof. Archip Roșca pictor și sculptor academic, Cernăuți, str. Ștefan cel Mare 33. Expoziția se va deschide la 1 Mai a. c. Lucrările trebuie să intre în intervalul de la 1 până la 15 Aprilie a. c. la adresa d-lui prof. Archip Roșca. **Pentru comitetul expoziției:** Președintele: Dr. Nicu de Flondor, primar, Cernăuți. Vicepreședinți: Dimitrie Dan, consilier, și Dr. Orest Luția, conferențiar universitar. Secretari: Archip Roșca, Leca Morariu George Voievidca.

O dramă înfloritoare în Brașov. În Brașov s'a întâmplat o dramă înfloritoare. Învățătorul Govna și-a omorât soția. Soții Govna nu trăiau bine din pricina obiceiului rău al soțului de a juca cărți. Firea soției încă contribuia la certurile și scandalurile din casa învățătorului Govna. Crima s'a întâmplat dimineața. În urma unei certe Govna, care noaptea jucase în cărți, și-a pierdut judecata și în furie și-a ucis soția, înfingându-i cuțitul în piept. După ce și-a omorât astfel soția, ucigașul a încercat să se sinucidă, dar n'a avut putere să-și taie gâtul. Nenorocita victimă a omului brutal a avut 3 băieți, cel mai mare de 10 ani.

Uneltirile episcopilor maghiari. Suveranul român a primit un raport documentat despre uneltirile maghiarilor din Transilvania, în străinătate, cu deosebire în Anglia. S'a constatat între altele, existența la dosar a unui memoriu iscălit de episcopii celor trei confesiuni maghiare și adresat clandestin, cercurilor din străinătate fără știința guvernului român. Acestui memoriu s'a anexat o listă de atrocități, în parte calomnioase, iar în altă parte puse în sarcina românilor, deși au fost săvârșite de maghiari. Cei trei episcopi sânt Nagy Károly calvin; Ferenc József unitar, Hirschler József catolic. Mai amintim pe tovarășii lor în opera de subminare: rabinul Eisler Mátyás și contele Mailath, în vinele cărui se spune că ar curge sânge românesc. Afacerea nu este terminată.

PARTEA OFICIALĂ.

434-920.

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din districtul Consistorului din Arad.

Onor. Consiliu Dirigent, Resortul cultelor și al instrucțiunii publice, cu datul din 1 Martie a. c. Nr. 5154/920—I. ne reamintim să asemnăm pe anul 1919 ajutorul de haine în întregime pentru toți acei preoți, cari după 1 Iulie 1919 au trecut în serviciul statului, deoarece dela dânsii se pretinde un serviciu de șase luni la stat dela data intrării lor în funcțiune pentru a putea beneficia de acest ajutor.

Deci provocăm pe preoții, cari — intrând în serviciul statului după 1 Iulie 1919 — n'au primit ajutorul de haine pe anul 1919 sau l-au primit numai în parte, să-și înainteze la casa Consistorului diecezan chitanța clauzurată astfel, că intrucât ar primi pe anul 1919 ajutor de haine din alta parte să obligă a restitui Consistorului ajutorul de haine primit.

Chitanța trebuie să o vidimeze șeful sau directorul oficiului de stat, unde preotul este aplicat.

Arad, 5/18 Martie 1920.

IOAN I. PAPP
Episcop.

Concurse.

Pentru îndeplinirea parohiei vacante **Bellu**, de clasa II să publică concurs cu termen de alegere la 30 de zile dela prima publicare.

Beneficiul constă din: 1. Pământ parohial de 45 jughere. 2. Drept de pădure 8 jughere catastrale. 3. Intravilanul parohial. 4. Birul dela 130 case câte 30 litre cucuruz sfărmat. 5. Stolele îndătinat. 6. Întregirea dotațiunii dela stat. De locuință până la edificarea casei parohiale să va îngriji preotul ales, având dânsul a provide catehizarea dela școalele din loc fără a putea pretinde pentru aceasta remunerare dela parohie.

Reflecții au să-și trimită recursele lor adresate comitetului parohial la subșeriful protopop în Girișul negru (Feketegyörös), având a-se prezenta la sf. bin Bellu, pentru a celebra, ori cânta și predica.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Petru Sărbu*, protopop.

2-3

Pentru îndeplinirea parohiei devenită vacantă în **Ianova**, prin strămutarea părintelui Melentie Șora să scrie concurs cu termen de 30 de zile în organul diecezan „Biserica și Școala.”

Beneficiul împreună cu acest post este următorul: 1. Beneficiul sesiunii beneficiate de părintele Melentie Șora și extravilanul aparținător. 2. Beneficiul intravilanului de sub Nr. 148 și casa parohială de pe acel intravilan; 3. Stolele legale și birul legal. 4. Eventuala întregire dotațiunii dela stat, pe care însă comuna bisericească n'o asigură.

Parohia este de clasa I (primă), deci dela reflecții se recere cvalificațiunea preotească prescrisă pentru astfel de parohii, în cazul însă, când recurenți cvalificați pentru parohii de clasa I (primă) n'ar recurge, să admit și suscep în lista de candidare și recurenți cvalificați pentru parohii de clasa II (a doua), dacă n'ar recurge nici unul de clasa primă.

Alesul va avea să platească toate contribuțiunile publice după beneficiul său. Eventualele reparaturi și susținerea în stare bună a casei parohiale și a supraedificatelor cad asupra parohiei.

Alesul va avea mai departe îndatorirea, să provadă în comun cu ceilalți preoți din comună, catehizarea la școalele din loc fără altă remunerare, și totodată pe lângă celelalte îndatoriri legate de oficiul său, să obligă a predica regulat.

Reflecții, cari sunt din altă dieceză, sunt poftiți, ca înainte de a recurge, să prezinte protopopului tractual învoirea în scris a Prea Sfinției Sale D-lui Episcop, de a putea recurge la aceasta parohia.

Rugările de concurs ajustate cu documentele recerute în original vor avea să le prezinte în termenul concursual P. O. Oficiu protopopesic gr. ort. rom. în Timișoara-Fabric și totodată poștește comitetul parohial dela reflecții, ca cu observarea §-lui 32 din Regulamentul pentru parohii să se prezinte în vre-o Duminecă ori Sărbătoare în biserica din Ianova, spre a-și arăta dexteritatea sa în cele rituale, cântare bisericească și oratoriă.

Dat din ședința extraordinară a comitetului parohial din Ianova, ținută la 13/26 Ianuarie 1920.

Comitetul parohial:

În conțelegere cu substitutul protopopesic: *Ioan Plavoșin* m. p., paroh.

2-3

BIBLIOGRAFII.

În editura librăriei diecezane din Arad a apărut volumul „**Intr'un sat de contrabandiști**”, datorit cunoscutului ziarist și scriitor Vasile Savel — Volumul acesta, tipărit cu îngrijire, e merit să obție un frumos succes, intru cât este scris într'un stil viot și colorat și nu conține decât scene rupte din realitate. Literatura de războiu cuprinde două feluri de cărți, unele scrise din tihna orașelor, fără ca autorii lor să fi avut satisfacția să guste din emoțiunile sfâșietoare ale luptei, iar altele lucrate de persoane cari au trăit toate momentele descrise în operele lor. „Intr'un sat de contrabandiști”, se numără printre acestea din urmă, ceelace explică emoția comunicată cetitorului și fiorul acela de nedescris pe care nu poate să și-l împărtășească decât numai viziunea personală. — Astfel fiind cartea este interesantă și merită să se găsească în mâinile

tuturor. — Se poate comandă dela **Librăria diecezană din Arad** cu prețul de 4 cor. + pentru fancatura recomandat.

A apărut: **Mărgăritare Negre**, poem *Alexandru T. Stamatia*. În vechiul regat poetului este de mult cunoscut și prețuit, colaborat la cele mai însemnate reviste și Convorbiri Critice, Vieța Nouă, Flacăra, Litorul, Sburătorul, România, Viitorul, ect. În silvania însă, din cauza timpurilor vitrege care am trecut, numele lui a pătruns mai puțin cu toate că a colaborat, din când în când, la Tribuna (Arad) Românul (Arad) și la Lucea Volumul de poeme: **Mărgăritare Negre** pe poetul îl publică acum în Arad, unde este profesor la liceul românesc: Moise Nicoară al șaptelea volum de literatură în activitate publicistică de 15 ani. Asupra prețurii sale dăm cuvântul criticului și profesor universitar: „Ceea ce ne izbăște la Stamatia este profunda lui sinceritate. El crede în spune — crede până la ridicol uneori — și se preface niciodată. Poezia când răsare, și întreagă din sufletul lui, în adevăr inspirată se intrupează, fără gând de prelucrare și șugită, deadreptul într'o formă armonică, și într'un ritm de-o certitudine desăvârșită, reproduce toate mișcările sufletului. Poet nici un poet, din tinerii noștri poeți, nu surprinde mai ușor și mai viu bătăile sufletului. Din acest punct de vedere se găsește poezia lui efecte de armonie poetică în literatură noastră. *Mihail Dragomir* Profesor la Universitatea din București. — Volumul: **Mărgăritare Negre**, apărut în editura Librăriei Diezane din Arad, cuprinde în 34 pagini 34 poezii. Prețul unui exemplar este de 4 Lei (8 coroane), plus 1 coroană spese pentru francatură recomandat.

A apărut: **Liturgica bisericeii ortodoxe**, ed. III. manual pentru școalele secundare cu aprobarea Ven. Consistor ort. rom. din Arad. În lipsa arzătoare de manuale pentru școala noastră secundară, manualul de față este un gol mult simțit. Lucrat fiind de un cleric membru al clerului nostru cu observarea cerințelor pedagogice și bisericești, este ușurată munca catihetilor și a promovă profesorilor. Împodobit cu două ilustrații și de sub tipar într'o formă plăcută și corespondentă, îl recomandăm cu căldură D-lor dascăli dela școalele medii precum și publicului în general și ortodox. — Se poate comandă la **Librăria diecezană din Arad**, cu prețul de 7 cor. + pentru porto recomandat.

A apărut:

Predici pentru toate Duminecile de an și alte ocaziuni. Acesta e titlul unui volum de 74 predici, scris de diaconul Dr. Gh. Comșa din Sibiu și preotul Gheorghe Mădăc Vingar. Volumul are 329 pagini și a apărut acum de curând în tipografia diecezană din Arad cu aprobarea Consistorului arhidiecezan din Arad.

Conține predici scurte, cari au să înlesnească chemarea învățătoarească a tinerii noastre. Tratarea unitară a materiei și ține exemplor aduse și limba înțeleasă și toți, fac posibil ca și preoții ocupați mai greu cu ale economiei, după o cetire a predicii să-și poată îndeplini chemarea predicatorului. Cartea aceasta va contribui la edificarea tească a credincioșilor noștri, pentru că literatura noastră dreptmăritoare a răsăritului să rămână tot pe planul întâi.

Nu mai prin predică își va putea și preotul român vaza și rolul din trecut. Uteră când războiul ne-a pus biserica la grele și cări, trebuie să arătăm, că privirile noastre au să se îndrepte spre cele netrecătoare. Pădărește la scopul acesta. De aceea recomandăm acest volum în atențiunea preoților și tinerii noastre, mai ales, că adevărurile descoperite în răsăritul nostru sunt expuse cu raport la stări liniștite din războiu s'au scos învățăminte.

Volumul se vinde la **Librăria diecezană din Arad**, precum și la toate librăriile din țară cu prețul de 15 cor. plus = 1.50 cor. pentru francatură recomandat.

Cenzurat: **Alexandru T. Stamatia**.